

Zpráva o činnosti Katedry historie Filozofické fakulty Univerzity Palackého v Olomouci za akademický rok 2024/2025

Radmila Prchal Pavlíčková

V akademickém roce 2024/2025 probíhala činnost Katedry historie Filozofické fakulty Univerzity Palackého v Olomouci ve stabilizovaném institucionálním prostředí, poznamenaném pokračující reflexí bezpečnostních opatření a proměn akademického provozu v návaznosti na mimořádné události předchozího období. Katedra nadále plnila své vzdělávací, vědeckovýzkumné i společenské poslání a aktivně se podílela na akademickém životě fakulty i univerzity.

Po ekonomické stránce byl akademický rok 2024/2025 pro katedru stabilní. Rozpočet pracoviště reflektoval dlouhodobě kvalitní vědecký výkon členů katedry, jejich zapojení do grantových projektů a zahraničních spoluprací.

V akademickém roce 2024/2025 byly na pracovišti řešeny významné grantové projekty, které posilují vědeckovýzkumnou aktivitu Katedry historie FF UP. Mezi řešenými projekty se nachází projekt *Rekonfigurace české regionalita: moc, zdroje, důsledky, cca. 1300–1500* (řešitel Patrik Pastrnák; GA ČR JUNIOR STAR 2025–2029), *Příběh čtyř údolí v horském Kurdistanu: Krajinné strategie, odolnost a udržitelnost v dlouhodobé perspektivě* (řešitel Karel Nováček; GA ČR 2024–2026), *Jantarové stezky starší doby železné ve střední Evropě* (spoluřešitel Martin Golec; GA ČR/LEAD Agency 2023–2026) a *Modernizace komerčního vzdělávání v Předlitavsku v letech 1848–1918* (spoluřešitel Ivan Puš; GA ČR 2023–2025). Katedra je rovněž významně zapojena do projektu *Urbanita: Nerovnost, adaptace a veřejný prostor měst v historické perspektivě*, který byl schválen v rámci Operačního programu Jan Amos Komenský (řešitel za UP Karel Nováček; 2025–2028).

V akademickém roce 2024/2025 dosáhli členové Katedry historie FF UP významných publikačních výsledků, které rozšiřují odborný diskurz v oboru. Mezi nejvýznamnější bibliografické výstupy patří monografie C. k. Františkova univerzita v Olomouci (1827–1860) (Viktorík & Fiala, Vydavatelství UPOL, 2025), jež představuje nový syntetický pohled na dějiny olomouckého vysokého školství. David Papajík publikoval monografii o Haškovi z Valdštejna, významném vojevůdci z doby husitských válek, Karel Podolský ve spoluautorství s Janem Tetřevem vydali reprezentativní katalog k výstavě Příběhy palných

zbraní a Pavel Kreisinger se podílel na knižní popularizaci masakru na Švédských šancích. Antonín Kalous vydal edici Kroniky Eberharda Ablauffa, jedné ze dvou pozdně středověkých františkánských kronik z české provincie. Dále byly publikovány významné články a studie v prestižních domácích a zejména zahraničních časopisech. Tyto publikace pokrývají široké spektrum témat od dějin univerzitního vzdělávání přes raně novověké texty a byzantskou historiografii až po archeologii prehistorických komunit.

Členové katedry se i v tomto akademickém roce podíleli na činnosti odborných orgánů a hodnoticích institucí. Zástupci Katedry historie působili v hodnoticích panelech grantových agentur, odborných komisích a akreditačních orgánech (například panel GA ČR – Radmila Švaříčková Slabáková).

Zájem o studium na Katedře historie zůstal i v akademickém roce 2024/2025 setrvalý. Do prvního ročníku bakalářského studia bylo zapsáno 161 studentů prezenční formy, do navazujícího magisterského studia nastoupilo 43 studentů. V doktorském studijním programu bylo zapsáno v nové akreditaci celkem 18 studentů (z toho 3 v kombinované formě). Do prvního ročníku v září 2024 nastoupila jedna doktorandka, Eliška Petermann Harceková, do prezenčního studia a jedna, Kateřina Sommerová, do kombinovaného studia. V průběhu akademického roku proběhly čtyři obhajoby disertačních prací – Zuzany Pastrňákové, Libora Denka, Barbory Dietrichové a Terezy Randýškové.

Katedra historie byla v akademickém roce 2024/2025 organizátorem či spoluorganizátorem odborných konferencí, workshopů a seminářů, například v listopadu 2024 uspořádala ve spolupráci s Muzeem umění konferenci *Festivity a ceremonie ve středověku a raném novověku*. Tyto akce přispívaly k rozvoji odborné diskuse a posilovaly postavení pracoviště v domácím i mezinárodním kontextu.

Tradiční součástí akademického života katedry byly také vědecké aktivity našich studujících. proběhla tradiční studentská vědecká konference. Vybraní studenti následně reprezentovali Katedru historie v celostátním kole studentské vědecké konference *Historie 2025*, která se konala na Filozofické fakultě Univerzity Hradec Králové v dubnu 2025. Naše absolventka a současně i kolegyně na pozici laborantky Tereza Holasová obdržela stipendium od *Nadace Neuron a NF IOCB Tech na odbornou stáž v Izraeli*. Stáž probíhala v rámci terénního archeologického výzkumu na lokalitě Tel Azekah pod vedením Tel Avivské univerzity a byla doplněna návštěvami odborných archeologických pracovišť na Tel Avivské univerzitě a Hebrejské univerzitě v Jeruzalémě.

Významnou součástí mezinárodních aktivit představoval i nadále společný magisterský Erasmus Mundus program *Euroculture*. V průběhu akademického

roku 2024/2025 v něm na katedře studovala skupina studentek a studentů z celého světa – západní, jižní a východní Evropy, Asie, Jižní Ameriky či Maghribu. Akademický rok pak úspěšně završil celokonzorciální intenzivní program na téma *Overcoming Borders in Europe and Beyond*, který se na přelomu června a července konal na univerzitě v italském Udine. Spolu se skupinou studentek a studentů z Olomouce se ho zúčastnili i vyučující, kteří tam nejen tutorovali panely studentského programu, ale také sami vystoupili na odborné vědecké konferenci k danému tématu. V neposlední řadě je třeba uvést, že v březnu 2025 se dr. Ferencová a dr. Kohoutová zúčastnily v pražském Rudolfinu slavnostního předávání sedmého ročníku Cen Domu zahraniční spolupráce MŠMT v oblasti mezinárodního vzdělávání, kde byl program Euroculture vybrán v kategorii Participace mezi 6 nejlepších mezinárodně-vzdělávacích počínů v ČR.

Také v akademickém roce 2024/2025 pokračovala tradice zahraničních exkurzí. Studenti Katedry historie se zúčastnili odborných exkurzí zaměřených na moderní i starší dějiny a archeologii. V závěru letního semestru proběhla tradiční odborná archeologická exkurze *Za zlatem a stříbrem na Vysočinu*. Vyučující a studující postupně navštívili hrad Orlik, želivský klášter, hrad Rokštejn, brtnický zámek, Muzeum Vysočiny v Jihlavě a na závěr židovské město v Třebíči. Exkurze vedla zejména na středověké lokality spojené s těžbou – naučné stezky, zaniklé vesnice a úvozy cest. V září 2025 uspořádal tým vedený Pavlem Kreisingerem exkurzi *Balkán II (Chorvatsko, Bosna a Hercegovina, Černá Hora): Po stopách J. B. Tita a nejen to...*

Katedra se nadále výrazně zapojovala do popularizačních a vzdělávacích aktivit. Studenti archivnictví, archeologie a historie se podíleli na odborných aktivitách ve spolupráci s pamětovými institucemi a partnerskými organizacemi. Studenti a vyučující pořádali badatelské workshopy pro žáky základních a středních škol, podíleli se na dnech otevřených dveří a dalších akcích zaměřených na prezentaci historických věd veřejnosti. Již tradiční jsou v tomto ohledu workshopy, které připravují studující učitelství dějepisu pro žáky a žákyně ZŠ Svatoplukova v březnu v rámci projektového dne věnovaného čtenářství (*Den s knihou*).

Již poněkoličaté sekce archeologie realizovala studijní program *Univerzity třetího věku s názvem Archeologie (nejen) střední Moravy*. Mimo jiné sekce uspořádala také řadu popularizačních akcí pro veřejnost. Kromě vycházek v rámci *Archeologického léta* pořádaného Archeologickými ústavu AV ČR v Praze a v Brně to byly zejména čtyři podzimní workshopy pro *Fakultní základní školu dr. Milady Horákové v Olomouci*. Pavlína Kalábková ve spolupráci s Městským úřadem Uničov, Archeologickým centrem Olomouc a Národním

památkovým ústavem, ÚOP v Olomouci připravila výstavu *Nové archeologické nálezy z Uničova*. Podílela se dále také na přípravě a realizaci programu archeologické sekce Vlastivědné společnosti muzejní v Olomouci. Miloš Hlava ve spolupráci s Městským úřadem Uničov připravil výstavu *Německé gymnázium v Uničově 1870–1945*, která proběhla v Městské galerii Uničov.

Personální složení Katedry historie zůstávalo v akademickém roce 2024/2025 stabilní. Vedoucí katedry byla Radmila Prchal Pavlíčková, zástupcem vedoucí Michael Viktořík, tajemníkem katedry Ivan Puš. Sekretariát katedry zajišťovala Markéta Peřinová.

Na katedře i nadále aktivně působil studentský spolek *Cech studentů historie*, který se podílel na organizaci společenských a akademických akcí, včetně dnů otevřených dveří, pasování prváků, plesu katedry a dalších tradičních událostí akademického roku.

Akademický rok 2024/2025 byl pro Katedru historie obdobím kontinuity, odborné stability a dalšího rozvoje výzkumných, vzdělávacích i společenských aktivit, které přispívají k jejímu dlouhodobě silnému postavení v rámci Filozofické fakulty Univerzity Palackého i českého historického prostředí.